

# SUISTOKAUPUNKIVISIO

RAPORTTI 28.5.2019



OULU

Yhdyskunta- ja  
ympäristöpalvelut

Oulu Capital  
of Northern  
Scandinavia



# SISÄLLYS

1. Johdanto.....	3
2. Suistokaupunkivision laatiminen.....	4
2.1. Päävaiheet.....	4
2.2. Osallistaminen.....	4
3. Strategiset päätavoitteet.....	6
4. Kehittämisperiaatteet.....	8
4.1. Virkistävä suistokaupunki.....	8
4.2. Arvokas suistokaupunki.....	14
4.3. Uudistuva suistokaupunki.....	18
5. Kärkitoimenpiteet.....	22

raportin taitto: LUO arkkitehdit



Raportin kuvat, ellei toisin mainita: Oulun kaupunki, viistoilmakuvat Lentokuva Vallas Oy/Oulun kaupunki

# 1 JOHDANTO

Oulujoen suisto on maisemallisesti, toiminnallisesti ja kaupunkirakenteellisesti erityinen osa Oulun kaupunkia. Kaupungin yli 400 vuotisen historian aikana suistoalue on muuttunut merkittävästi niin maankohoamisen kuin kaupungin rakentamisen seurauksena. Muutos jatkuu myös lähitulevaisuudessa. Tavoitteena on tiivistää kaupunkirakennetta suiston rannoilla, lisätä asukasmäärää sekä monipuolistaa rantojen käyttöä.

Suistokaupunkivisio on luonteeltaan strateginen suunnitelma. Sen tarkoituksena on muodostaa yhteinen tahtotila ja kokonaisnäkemys suistoalueen tulevaisuudesta sekä kehittämisen periaatteista. Suunnitelma ohjaa periaatteillaan suistoalueen maankäyttöä ja kehittämistä. Suistokaupunkivisiolla ei kuitenkaan ole oikeusvaikutuksia.

Suunnittelualueena on tarkasteltu Oulujoen keskeistä suistoaluetta: Koskikeskuksen, Hartaanselän ja Rommakonselän alueita saarineen ja rantoineen. Lisäksi visiotyössä on tarkasteltu keskustan, Tuiran ja Hietasaaren rantavyöhykkeitä.

Suistokaupunkivision laadinta on yksi kaupunginvaltuuston 3.4.2017 hyväksymän Oulun keskustavision toimenpiteistä. Yhdyskuntalautakunta päätti suistokaupunkivision käynnistämisestä 17.10.2017.

Suistokaupunkivision laadinnassa on hyödynnetty viime aikoina valmistuneita suunnitelmia ja selvityksiä. Työn yhteydessä on laadittu myös uusia aluetta koskevia selvityksiä. Osallistamisen kautta on saatu tietoon oululaisten näkemyksiä suistoalueen nykytilasta ja tulevaisuudesta.

Suistokaupunkivisio hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.9.2019.



*Suistokaupunkivision suunnittelualueen rajaus.*

## 2 SUISTOKAUPUNKIVISION LAATIMINEN

### 2.1 PÄÄVAIHEET

Yhdyskuntalautakunta päätti suistokaupunkivision käynnistämisestä 17.10.2017. Suistokaupunkivision laadinta on jakaantunut kolmeen päävaiheeseen: analyysi-, tavoite- ja visiovaiheeseen.

Analyysivaiheessa työn taustalle koottiin monipuolisesti tietoa suunnittelualueen nykytilasta, kehityksestä ja aluetta koskevista suunnitelmista. Suistokaupunkivisiota varten laadittiin seuraavat uudet selvitykset:

- Lähtökohtia suistokaupunkivision laadinnalle; toiminnallisuus, palvelut ja kaupunkikehittäminen.
- Benchmark -raportti, jossa oli esitetty esimerkkejä vesistöjen hyödyntämisestä osana kaupunkien kehittämistä.
- Selvitys keskeisistä luontoarvoista.
- Selvitys maankohoamisesta Oulujoen suistossa vuoteen 2100 saakka.

Suistokaupunkivision päätavoitteet muodostettiin analyysivaiheen ja yhdyskuntalautakunnan työpajatyöskentelyn perusteella. Tämä raportti on laadittu analyysivaiheen tulosten, osallistamisessa saatujen tietojen ja päätavoitteiden perusteella.

Suistokaupunkivisio hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.9.2019.

### 2.2 OSALLISTAMINEN

Suistokaupunkivisiotyö on perustunut avoimeen vuorovaikutukseen kaupunkilaisten ja eri sidosryhmien kanssa. Suistokaupunkivision osallistaminen toteutetaan kahdessa eri päävaiheessa.

Ensimmäisessä vaiheessa huhti-toukokuussa 2018 kartoitettiin näkemyksiä ja ideoita Oulujoen suiston nykytilasta ja kehittämisestä. ”Millainen on sinun suistosi” kyselyyn

saatiin 250 vastausta. Nykytilaan liittyvien kysymysten lisäksi kyselyssä kerättiin ideoita suiston tulevaisuudesta ja kehittämisestä. Kyselyssä pyydettiin vastaajia kuvailemaan suistoa ja siinä heille tärkeitä asioita. Vastauksissa korostuivat suiston luonto ja luonnonmukaisuus, vesi, monipuoliset virkistysmahdollisuudet ja maisema. Karttapohjaisissa kysymyksissä vastaajat merkitsivät sekä mielipaikkojaan että parannettavia paikkoja suiston alueella. Karttapohjaisen kyselyn lisäksi toukokuussa 2018 järjestettiin kaksi avointa työpajatilaisuutta.

Toisessa osallistamisen vaiheessa kerättiin palautetta yhdyskuntalautakunnan hyväksymästä ja nähtävillä asettamasta raporttiluonnoksesta maaliskuun 2019 aikana. Luonnoksesta oli mahdollista antaa palautetta vastaamalla kyselyyn, osallistamalla esittely- ja tiedotustilaisuuteen tai lähettämällä vapaamuotoisesti palautetta sähköpostitse. Kyselyyn saatiin 190 vastausta ja sähköpostitse saatiin kuusi palautetta, joista kaksi oli yhdistyksiltä. Kyselyssä palautetta pyydettiin raporttiluonnoksen kehittämisperiaatteista ja -ideoista sekä monivalinta- että avoimilla kysymyksillä. Palautetta kerättiin raportin tavoin virkistävää, arvokasta ja uudistuvaa suistokaupunkia koskien.

Virkistävää suistokaupungin kehittämisperiaatteita koskien palaute koski erityisesti luonnonympäristön- ja arvojen säilyttämisestä Hietasaaressa ja sen edustan saarissa, melonnan ja soudun olosuhteiden kehittämistä sekä kalastuksen ja kalojen luonnonmukaisen lisääntymisen kehittämistä Merikosken vanhassa uomassa. Arvokkaan suistokaupungin osalta kiinnitettiin huomiota luonnonympäristöjen ja -arvojen turvaamiseen ja uusien kerrostalorakentamishankkeiden soveltumisesta arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristöihin. Uudistuvaa suistokaupunkia koskien suurin osa vapaamuotoisesta palautteesta käsitteli ideoitua uutta Rommakonselän suistokaupunginosaa. Palautteessa mielipiteet jakaantuivat. Uuden kaupunginosan nähtiin toisaalta olevan ristiriidassa suiston luonto- ja maisema-arvojen kanssa ja toisaalta asutuksen laajentamista pidettiin hyvänä ideana.

luonto

maisema

vesi

virkestys

kaunis

puistomainen

puistot

vehreä

ulkoilu

meri

kalastus

kaupunki

palvelut

kaupunki

kävely

joki

liikkuminen

liikunta

luonnonmukainen

elävä

avoin

asuminen

avara

ainutlaatuinen

harrastaminen

eläimet

hoidettu

kulttuuri

metsä

keidas

lähellä

lenkkeily

merellinen

melonta

reitit

monipuolinen

tapaukset

vesiurheilu

uiminen

linnut

polut

puhdas

saaret

sillat

rauhallisuus

saaret

sillat

urheilu

siisti

retkeily

rauhallinen

viihtyisä

yhteisöllisyys

rannat

ydin

ympäri vuotinen

työmatka

Sanapilvi, miten vastaajat kuvailivat kyselyssä suistoa ja mikä siinä on heille tärkeintä.

### 3 STRATEGISET PÄÄTAVOITTEET

Strategiset päätavoitteet osoittavat kehittämisen painopistealueet. Ne kuvaavat, mihin suuntaan Oulujoen suiston aluetta kehitetään seuraavien vuosien aikana. Kuusi päätavoitetta on muodostettu osallistamisen ja yhdyskuntalautakunnan työpajatyöskentelyn pohjalta. Ne konkretisoituvat suistokaupungin kehittämisperiaatteissa.

#### ● ELÄMYKSET JA TAPAHTUMAT

*vuodenaajat, valo, elävyys*

Vuodenaikojen vaihtelu tekee suistosta kiinnostavan ympäri vuoden. Vahvistamme suiston elävyyttä luomalla edellytyksiä taiteelle ja valon hyödyntämiselle. Tarjoamme mahdollisuuksia ja tapahtumapaikkoja erityyppisille ja kokoisille tapahtumille kaikkina vuodenaikoina.

#### ● VIRKISTYS JA ULKOILU

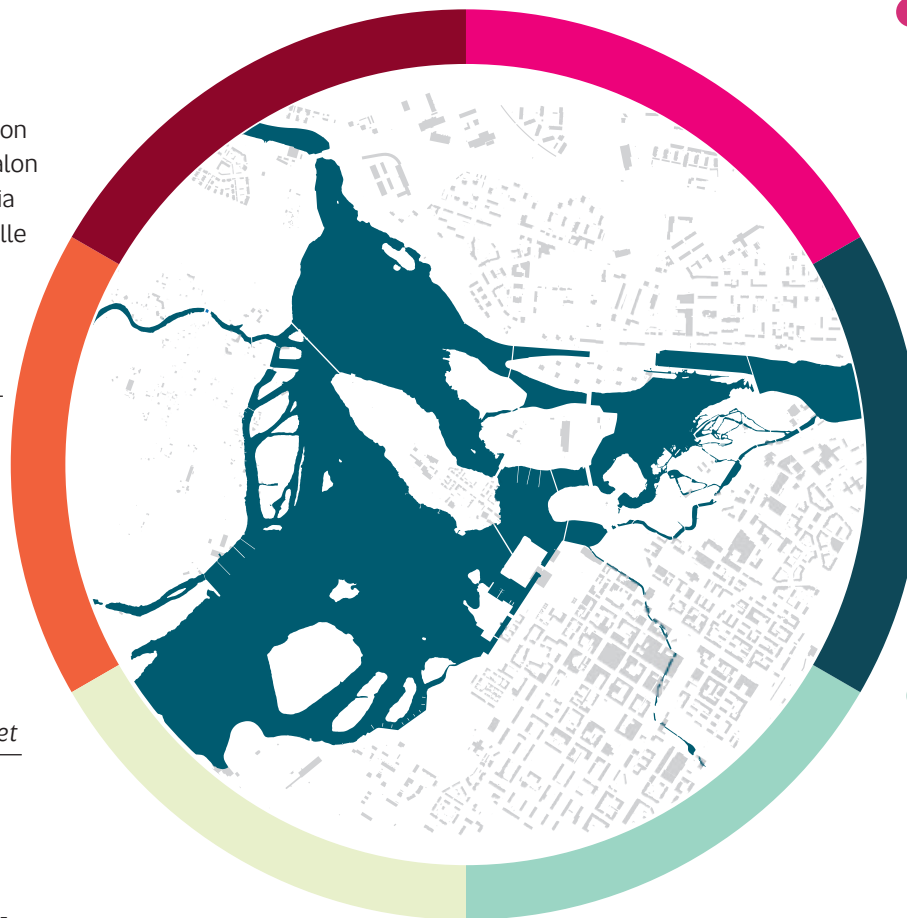
*lähiluonto, liikunta, reitistöt*

Hyvin saavutettavissa oleva suisto on kaupungin keskeisin laaja virkistyskokoalaisuus. Monipuolistamme reitistöjä ja kehitämme niiden opastusta. Luomme parempia edellytyksiä virkistyskäyttöön vedessä ja maalla.

#### ● KESTÄVÄ JA LAADUKAS

*kehittäminen, uusi rakentaminen, hankkeet*

Suiston alueelle on vireillä useita kehittämishankkeita. Sovitamme yhteen suiston monipuoliset arvot ja luomme uutta kaupunkia kestävillä ratkaisulla. Otamme huomioon suistoalueen erityisyyden ja edellytämme kailta kaupunkikehittämiseltä korkeaa laatua.



#### ● ARVOKAS JA KAUNIS

*kulttuuriympäristö, arvorakennukset, maisema*

Oulun historia on läsnä suistossa. Kunnioitamme rakennettua arvokasta kulttuuriympäristöä sekä vesipeilien ympärille muodostunutta uniikkia maisema- ja kaupunkikuvaa. Nostamme esiin suiston historian, kauneuden ja arvot.

#### ● VIHREÄ JA SININEN

*vesipinnat, puistot ja luontoympäristöt*

Suistoalueen vesipinnat ja niitä ympäröivät viheralueet ja puistot ovat merkittävä osa Oulun kaupungin identiteettiä nyt ja tulevaisuudessa. Edistämme vesipeilien ja luontoarvojen säilymistä. Pidämme huolta puistojen vehreydestä ja viihtyisyydestä.

#### ● YHTEINEN JA ESTEETÖN

*rantojen käyttö, veneily, pääsy veden äärelle*

Suiston rannat ovat yhteisiä kaikille käyttäjäryhmille, eri-ikäisille kaupunkilaisille ja Oulussa vieraileville. Luomme uusia esteetömiä mahdollisuuksia päästä veden äärelle. Kehitämme rantoja ja vajaakäyttöisiä alueita kokoontumisen ja virkistymisen paikkoina.



//Uistelijalle suisto on paratiisi  
12 kuukautta vuodessa//  
Juha, kalastaja





## 4 KEHITTÄMISPERIAATTEET

### 4.1 VIRKISTÄVÄ SUISTOKAUPUNKI

Suisto on erinomaisesti saavutettava virkistyskeidas keskellä kaupunkia. Oulujoki suis-toineen muodostaa Oulun viherverkoston sydämen. Monipuolisessa suistossa voi liikkua niin maalla kuin vedessä ja omatoimisesti tai eri palveluita käyttäen. Puistot, monipuoliset liikunta- ja kulttuuripalvelut, venesatamat ja -valkamat sekä reitit palvelevat monipuolisesti alueen käyttäjiä. Suisto sijaitsee kaupungin ytimessä ja kilometrin etäisyydellä suistosta asuu liki viidennes koko kaupungin asukkaista.

Suiston vesialueet ovat pääosin vihreiden puistojen ja viheralueiden ympäröimiä. Suiston ranta-alueet vaihtelevat rakennetuista rannoista luonnontilaisiin ja luonnontilaisen kal-taisiin. Viher- ja virkistysalueita kehitetään jatkossakin monipuolisena kokonaisuutena, jolloin alue tarjoaa korkeatasoisia rakennettuja puistoja Hollihaan tai Kuusisaaren tavoin, kulttuurihistoriaan nojautuvia puistokokonaisuuksia Hupisaarten ja Pikisaarten tavoin sekä luonnonmukaisia virkistysalueita Hietasaaren ja sen edustan saarien tavoin. Luon-toarvoiltaan rikkaimmilla alueilla virkistyskäyttö ei saa vaarantaa luonnonympäristön ja -arvojen säilymistä.

Suiston aluetta kehitetään yhä enemmän lihasvoimin tapahtuvan liikkumisen ympäristö-nä ympäri vuoden. Hyvätasoiset pyöräily- ja jalankulkureitit mahdollistavat paitsi nopean ja sujuvan liikkumisen kohti keskustaa, myös miellyttäviä ympyräreittejä kävelyyn, juoksuun ja esimerkiksi rullaluisteluun. Reitit kytkeytyvät yhä tiiviimmin myös osaksi niitä ympäröiviä puistoja ja virkistysalueita. Suiston suojaiset vesialueet ovat erinomai-sia soutuun, melontaan tai sup-lautailuun. Suisto ja erityisesti Hartaanselkä ovat myös erinomainen kalastuspaikka keskellä kaupunkia.

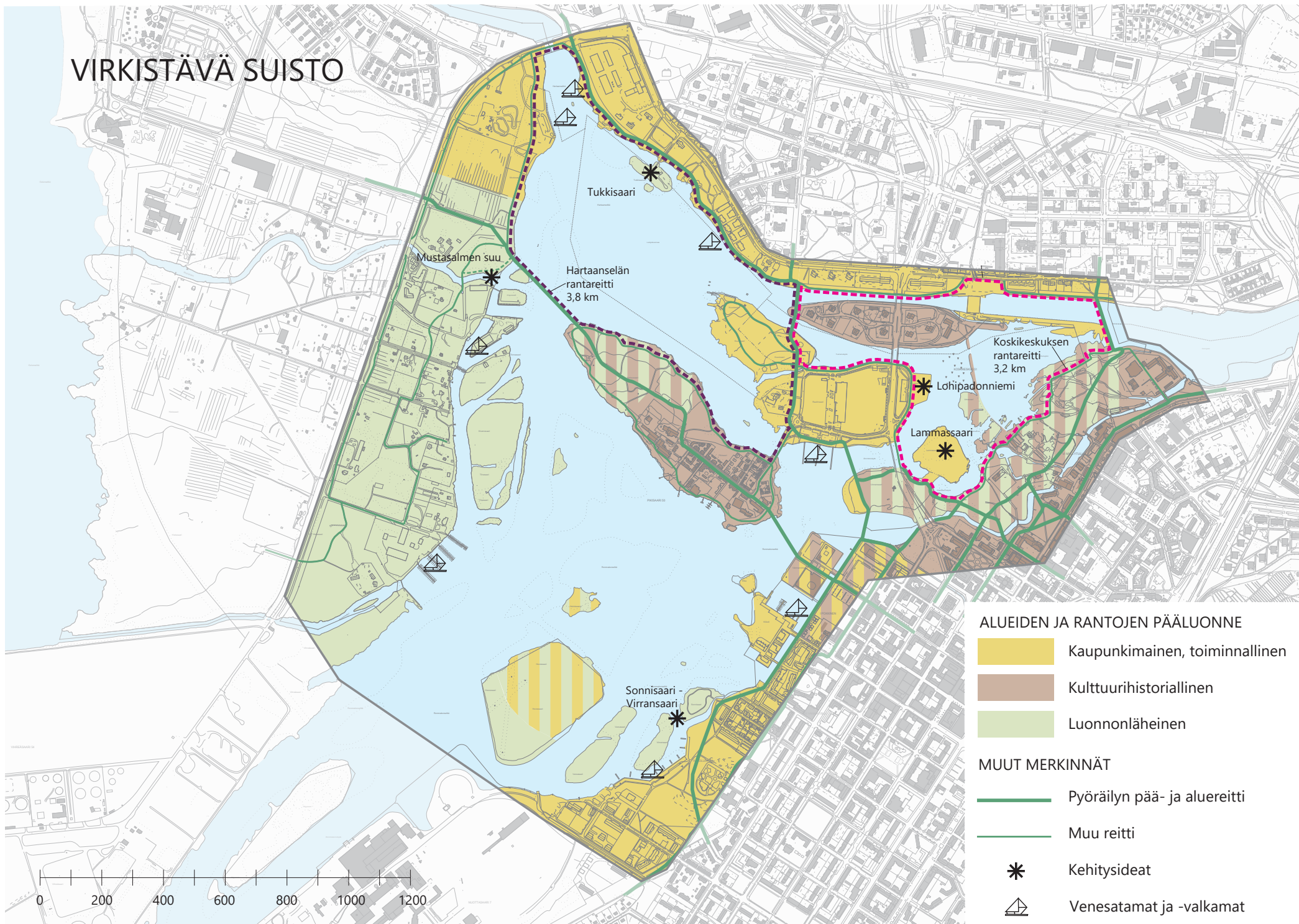
Oulujoen suisto on historiassa ollut Oulun suojainen satamapaikka ja reitti merelle. Nykytilanteessa ja tulevaisuudessa suistossa on sekä kaupungin että veneseurojen ylläpitämiä venesatamia ja -valkamia sekä liikkumisen matalassa suistossa mahdolls-tava veneväylästä. Oulun merellisyys on läsnä suistokaupungissa ja välittyy siten Oulun keskustaan.

Suisto on myös tärkeä osa Oulun kaupunkikulttuuria ja tapahtumia. Torialue, Kuusisaari ja Raatti sekä kaupunkikulttuurin keskuksena kehittyvä Pikisaaren Villatehdas mah-dollistavat erilaisten tapahtumien järjestämisen. Myös muita suiston vajaakäyttöisiä viheralueita kehitetään yhä enemmän kaupunkilaisten ja yhdistysten kokoontumiselle, pienimuotoisemmalle toiminnalle ja tapahtumille sopiviksi.












# VIRKISTÄVÄ SUISTO



## ALUEIDEN JA RANTOJEN PÄÄLUONNE

-  Kaupunkimainen, toiminnallinen
-  Kulttuurihistoriallinen
-  Luonnonläheinen

## MUUT MERKINNÄT

-  Pyöräilyn pää- ja alueriitti
-  Muu reitti
-  Kehitysideoita
-  Venesatamat ja -valkammat



**//VIHER- JA VIRKISTYSALUEET//** Kehitetään ja ylläpidetään suiston viher- ja virkistysalueita niiden ominaisuuksiin, luontoarvoihin sekä nykyiseen luonteeseen perustuen.

- Kehitetään viheralueita Hollihaasta Torille ja Raatin ja Kuusisaaren kautta Hartaanselän pohjoisosaan kaupunkimaisina ja toiminallisina.
- Otetaan Hupisaarilla, historiallisen keskustan rannoilla sekä Pikisaaren alueilla lähtökohdaksi kehittämiselle kulttuurihistoria. Hietasaaressa ja sen ranta-alueilla kehitetään ensisijaisesti olemassa olevia virkistysreittejä ja turvataan arvokkaimpien luonnonympäristöjen säilyminen.
- Kehitetään Sonnisaaresta ja Virransaaresta virkistyskäyttöä palvelevat viheralueet osana Hollihaan puistoaluekokonaisuutta. Toteutetaan alueelle näköalatasanne mm. lintujen tarkkailuun.



**//PALVELUT JA TAPAHTUMAPAIKAT/** Tarjotaan tapahtumajärjestäjille ja asukkaille runsaasti erityyppisiä tapahtumapaikkoja ja mahdollistetaan uusia palveluita.

- Kehitetään yhteistyössä melonta- ja kalastusharrastajien toiminnallinen keskus lisäämään suiston virkistyskäyttömahdollisuuksia Tukkiisaareen tai muualle Hartaanselän ranta-alueelle.
- Kunnostetaan Kuusisaaren tapahtumapuistoon virallinen uimaranta, mikäli ranta-alueelle saadaan luvat ruoppaukseen.
- Kehitetään Lammassaaren vajakäyttöistä puistoaluetta pienimuotoisena yhteisöjen kokoontumis- ja tapahtumapaikkana.
- Parannetaan virkistyskäyttöön perustuvien ohjelmapalveluyritysten toimintaedellytyksiä suiston alueella (taukopaikat, lupakäytännöt).



**//REITIT JA LIKKUMINEN//** Edistetään lihasvoimin liikkumista suiston alueella parantamalla niin pyöräilyä, jalankulun kuin veneilynkin olosuhteita.

- Kehitetään suiston rantareitistöä kolmen teemallisen akselin (urbaani, kulttuurihistoria ja luonto) sekä niiden perusteella muodostuvien Hartaanselän ja Koskikeskuksen ympyräreittien pohjalta. Laaditaan suunnitelma mm. valaistuksen ja opastusten toteuttamisesta.
- Parannetaan suistoa lihasvoimin tapahtuvan vesiliikunnan ympäristönä. Kehitetään suiston alueelle melontareitistö vesillelasku- ja taukopaikkoineen, mikä mataloittaa kynnystä liikkumiselle. Pidetään Mustasalmi jatkoksakin melontaan ja soutuun soveltuvana vesireittinä tarvittaessa ruoppauksin.
- Rakennetaan suistoon pienimuotoisia rantautumis- ja taukopaikkoja, jotka tarjoavat luontevia reittejä ja etappeja soutuajille, meloijille, sup-pailijoille sekä muille virkistyskäyttäjille.
- Edistetään ajantasaisen informaation kokoamista ja saatavuutta suiston luonnonolosuhteista, kuten esimerkiksi vedenkorkeudesta, jäätilanteesta ja virtaamista.



**//VENEILY JA PURJEHDUS/** Tuetaan veneilyn ja purjehduksen toimintaedellytyksiä suistossa.

- Säilytetään venepaikkojen määrä nykyisellä tasolla suiston alueella ja kunnostetaan venesatamia määrärahojen puitteissa.
- Ylläpidetään veneväylät liikennöitävässä kunnossa tarvittavin ruoppauksin.
- Mahdollistetaan veneseurojen satamien sekä vierasvenesatamien toiminta suiston alueella.



### Lammassaari

Lammassaaren käytön monipuolistaminen on noussut esille useissa yhteyksissä. Alueen rakentamista rajoittaa saaren sijainti padottujen kauneusaltaiden rannoilla: patovahinkotilanteessa suuri osa saaresta peittyisi veteen. Lammassaarta onkin luonteva kehittää osana Hupisaarten puistokokonaisuutta, jolloin voidaan varautua luontevasti myös tulvariskeihin. Lammassaari soveltuisi hyvin omaehtoisen kulttuuritoiminnan alustaksi. Alueella voisi harrastaa esimerkiksi kaupunkiviljelyä ja kaupunkimehiläisten tarhausta. Alueelle voisi tehdä myös kevyitä rakennelmia, kuten omatoimisen skeittipaikan tai ulkoilmatanssilavan.

//Lammassaarella skeittajat, kaupunkiviljelijät ja tapahtuma-aktiivit toimivat sulassa sovussa. Päivätanssien päätyttyä katutanssijat ottavat lavan haltuunsa. Skeittiparkissa on meneillään nuorimpien vuoro. Kaupunkiviljelyn aloittaminen Lammassaarella on helppoa aktiivien järjestämien kurssien kautta.//

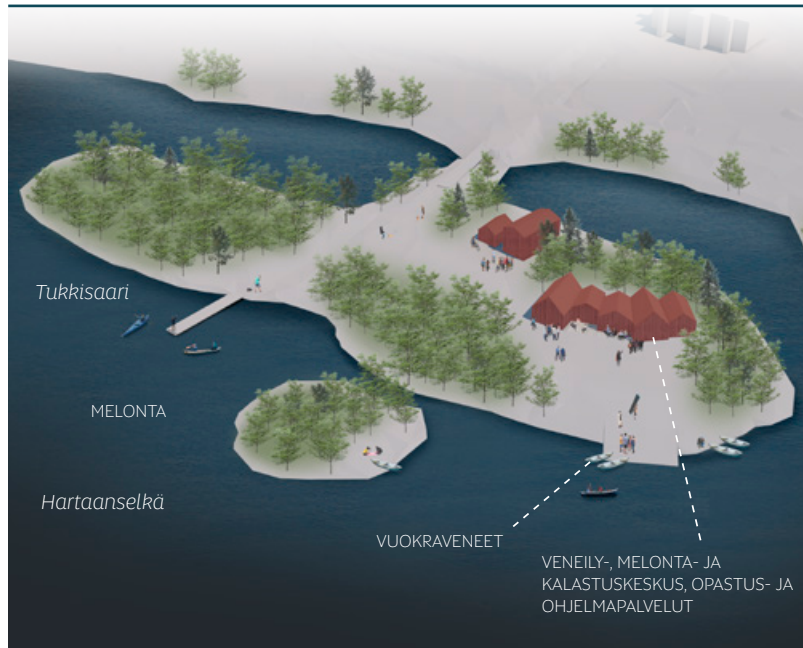


## VIRKISTÄVÄN SUISTOKAUPUNGIN KEHITTÄMISPERIAATTEET:



**//KALASTUS/** Kehitetään suistoa tärkeänä lähikalastuskohteena, jossa virkistyskalastus hyödyntää kestävästi ja monipuolisesti alueen kalakantoja.

- Parannetaan vaelluskalakantojen elinolosuhteita ja luonnonvaraista lisääntymistä. Tarjotaan mahdollisuuksia vesiluonnon kokemiseen ja kalojen tarkkailuun keskellä kaupunkia.
- Otetaan huomioon pienten kalastuksessa käytettävien veneiden vesillelaskumahdollisuudet venesatamia kunnostettaessa.
- Selvitetään rakentamishankkeiden yhteydessä mahdollisuus tukea kalastusharastusta esim. laitureilla tai muilla rantarakenteilla.
- Edistetään kalastuspalveluiden tuotteistamista ja erilaisten kalastustapahtumien järjestämistä mm. siian lippoamiseen liittyen.



### Tukkisaari

Tukkisaarella on nykyisin melontaseuran tukikohta sekä melontakäyttöön tehty laituri. Suistokaupunkivision työpajoissa ja kyselyssä saareen esitettiin melonta- ja kalastuskeskusta. Pienimuotoinen keskus olisi melonta-, veneily- ja kalastusseurojen tukikohta.

### Mustasalmi

Mustasalmen suulle rakennettava pienimuotoinen uusi taukopaikka palvelisi niin maalla kuin vedessä liikkujia. Se toimisi myös Hietasaaren kierroksen yhtenä taukopaikkana. Taukopaikka toteutettaisiin nykyistä luonnonympäristöä säilyttäen. Pinnanmuodoiltaan tasainen Hietasaari on helposti saavutettava ulkoilukohde kaiken kuntoisille liikkujille ja taukopaikkakin on esteetön.



//Torinrannasta suppaamaan lähtenyt seurue lipuu Mustasalmen suulla sijaitsevalle laiturille taukoilemaan. Tulipaikalla paistetaan makkarat ja sitten jatketaan tunnelmallista Mustasalmea pitkin kohti Nallikarin hiekköjä.//





## 4.2 ARVOKAS SUISTOKAUPUNKI

Oulujoen suisto on ikoninen ja uniikki osa Oulua. Susto on erilaisten arvojen tiivistymä ja kaupungin keskeinen maisemallinen ja historiallinen solmukohta. Suiston erilaisia arvoja kunnioitetaan ja vaalitaan.

Vesielementti on suiston näkyvin ja vaikuttavin maisemallinen arvo. Susto muodostaa merkittävän avoimen maiseman Oulun keskeisellä kaupunkialueella, jossa on pitkiä ja lyhyempiä näkymiä vastarannoille vesialueiden ylitse. Maiseman solmukohdissa sijaitsevat alueen maamerkit: teatteri ja kirjasto sekä Toivoniemen kerrostalot, jotka erottuvat lähimaisemassa. Alueen ulkopuolella sijaitseva maamerkki, perinteisesti maisemaa hallinnut kirkko, on jäämässä uudisrakentamisen myötä taka-alalle. Nuottasaaren tehdas ja sen piiput näkyvät kaukomaisemassa Hartaanselän vastalaidalle saakka, kuten Toppilan lämpövoimalan piiput Hartaanselän pohjoisosaan.

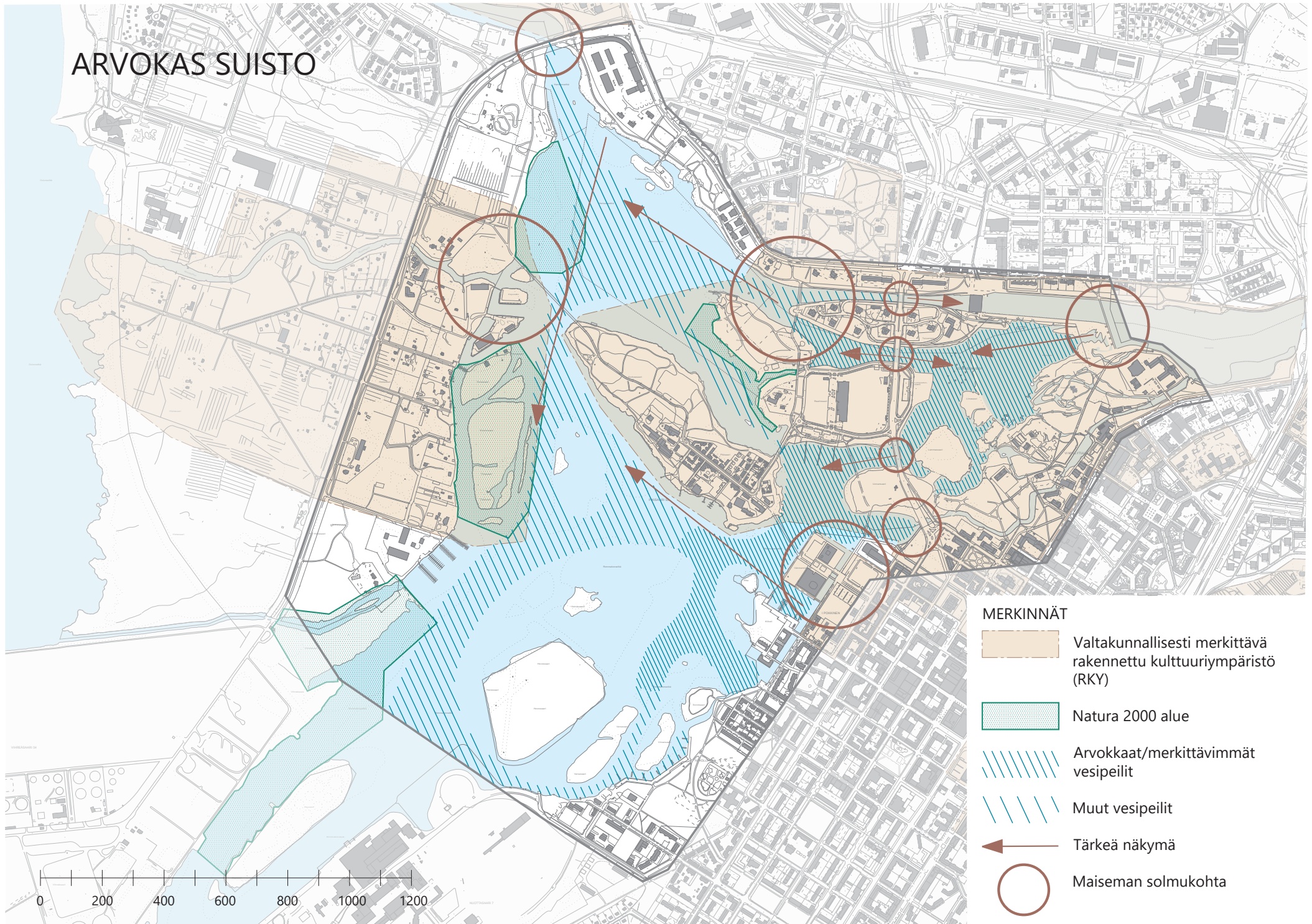
Maannouseman ja sedimentoitumisen seurauksena Oulujoen suiston vesialueet muuttuvat ja kaventuvat. Ilman toimenpiteitä myös Oulun maisema- ja kaupunkikuvan kannalta keskeiset vesipeilit menetetään ja matalat rannat muuttuvat kasvillisuuden seurauksena peitteisiksi. Maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämiseksi erityisesti Linnansaaren ja Pikisaaren sekä torialueen ympäristössä turvataan vesipeilit myös tulevaisuu-

desa. Hartaanselän koillisrannat säilytetään avoimina myös tulevaisuudessa.







Oulujoen suistoon liittyy Oulun merkittävimpiä kulttuurihistoriallisia arvoja. Vanhimmat kerrostumat liittyvät kaupungin perustamisen jälkeisiin vuosisatoihin ja tuon aikaisiin elinkeinoihin, kuten terva- ja pikiteollisuuteen, lohenpyyntiin ja laivanrakennukseen. Tuoreempia kerrostumia ovat voimalaitosympäristö ja Toivoniemen asuntoalue 1940-luvulta sekä 1960-luvun monumentaalista keskustasuunnittelua edustava Vänmanninsaari. Valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä alueella on mm. Oulujoen suistoalueen historiallinen kokonaisuus, Oulun rantakorttelien julkinen kaupunkitila, Merikosken voimalaitosympäristö, Hietasaaren huvila-alue sekä Kaupunginojan varren puistovyöhyke.

Susto on luonnonympäristöltään monimuotoinen kokonaisuus, jossa on luonnonarvoiltaan hyvin erilaisia alueita. Alueen sijainti vähäsuolaisen meren ja jokisuun kainalossa on luonut kasveille hedelmällisen kasvualustan ja Natura-alueet turvaavat osaltaan suistossa uhanalaisten lajien elinvoimaisuutta. Yhdessä muiden peitteisten alueiden kanssa ne tuovat myös maisemaan vaihtelua vehreine rantoineen.

# ARVOKAS SUISTO



## MERKINNÄT

-  Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)
-  Natura 2000 alue
-  Arvokkaat/merkittävimmät vesipeilit
-  Muut vesipeilit
-  Tärkeä näkymä
-  Maiseman solmukohta

## ARVOKKAAN SUISTOKAUPUNGIN KEHITTÄMISPERIAATTEET:



**//MAISEMA/** Huomioidaan suistoalueen ainutlaatuinen maisema ja tuodaan sen arvot ja erityispiirteet esiin niin suunnittelussa kuin viherympäristön hoidossa.

- Ylläpidetään avoimia näkymiä oikea-aikaisilla toimenpiteillä ja harkituilla paikoilla karsimalla puustoa ja kasvillisuutta. Tehdään hoitosuunnitelmia sekä panostetaan kunnossapitoon.
- Kehitetään Tuiranpuoleisia rantoja Kuusisaaren ja Raatinsaaren kautta torinrantaan ja Hollihakaan kaupunkimaisina ja toiminnallisina. Ylläpidetään vehreää ilmettä hoidetuin puistoaluein.
- Käsitellään kaupunkimaisilla alueilla rantaviivaa harkitusti sekä ympäröiviin rakenteisiin ja toimintoihin soveltuva käyttö ja kulutus huomioiden. Rantaviivan sijaintia on myös mahdollista muokata luontoarvot huomioiden.
- Kehitetään Pikisaaren ja Hupisaarten rantoja ja maisemaa kulttuurihistorialliset piirteet huomioiden. Muutosten tulee olla hienovaraisia ja korostaa alueiden historiaa ja vehreyttä.



**//KULTTUURIYMPÄRISTÖ/** Otetaan lähtökohdaksi alueella sijaitsevan valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvot kaikessa kehittämisessä.

- Otetaan arvot lähtökohdiksi uusien hankkeiden suunnittelussa. Arvoja nostetaan esille mm. opasteiden ja uusien teknologioiden keinoin.
- Säilytetään vesipeilit valituilta osin vesipintaisina osana suiston kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja.

- Muodostetaan Raatin itäkärjen Lohipadonniemeen vapaata Merikoskea ja sen historiaa esittelevä ulkoilmanäyttely ja näköalatasanne. Näyttelyssä esitellään mm. lohenpyynnin ja tervankuljetuksen historiaa.



**//LUONTO/** Turvataan suiston monipuolisen luontoympäristön keskeiset arvot.

- Huomioidaan suunnittelussa suojelualueet ja tarpeeksi laaja ja yhtenäinen viheralueverkosto, jotka tarjoavat edellytykset suistoalueen monilajiselle eliöstölle.
- Ylläpidetään Hietasaaren itärannalla luonnontilaisen kaltaisia ympäristöjä, joilla virkistäytyminen on kuitenkin sallittu. Parannetaan mahdollisuuksia pysähtyä ja hiljentyä luonnossa.
- Suositetaan viherympäristöä uudistavissa toimenpiteissä kerroksellista ja monimuotoista kasvillisuutta.

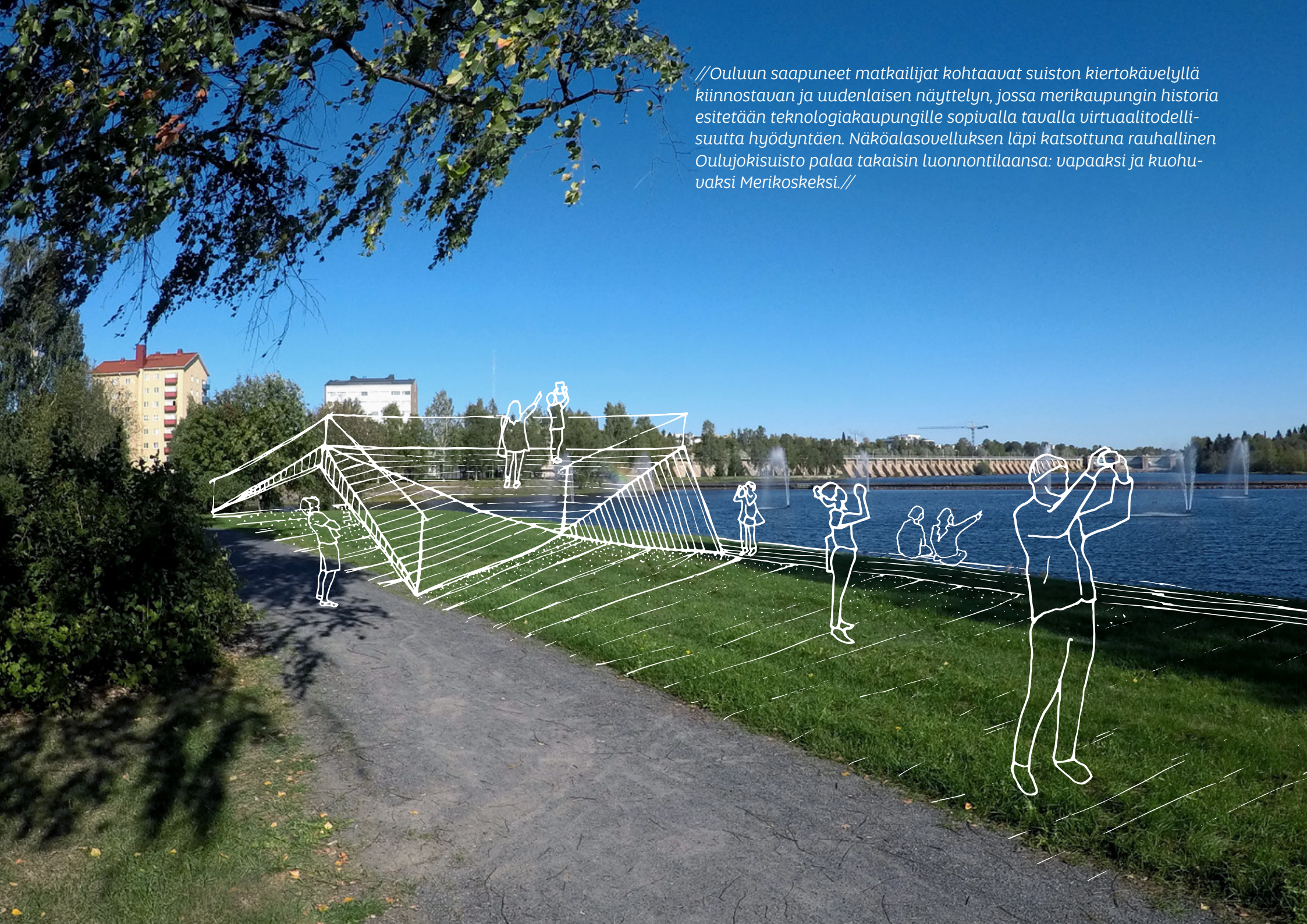


### Raatinkärki

Raatinsaaren itäkärki on nimeltään Lohipadonniemi, joka viittaa Merikosken historiaan ennen kosken patoamista. Saaresta käsin rakennettiin lohipatoja, joista saatuja lohia vietiin aina Ruotsiin tai Pietariin saakka. Nykyisen muotonsa saari sai Alvar Aallon Koskikeskussuunnitelmassa. Lohipadonniemi olisi luonteva paikka Merikosken monipuolisen historian esittelemiselle, esimerkiksi lisätyn todellisuuden teknologioiden avulla. Kävijä voisi kuulla korvissaan Merikosken kohinan ja nähdä silmiensä edessä suistoon rakentuvat pitkät lohipadot.



//Ouluun saapuneet matkailijat kohtaavat suiston kiertokävelyllä kiinnostavan ja uudenlaisen näyttelyn, jossa merikaupungin historia esitetään teknologiakaupungille sopivalla tavalla virtuaalitodellisuutta hyödyntäen. Näköalasovelluksen läpi katsottuna rauhallinen Oulujokisuisto palaa takaisin luonnontilaansa: vapaaksi ja kuohuvaksi Merikoskeksi.//





### 4.3 UUDISTUVA SUISTOKAUPUNKI

Suisto rantoineen tarjoaa paljon vetovoimaisia mahdollisuuksia kaupunkikehittämiselle. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen, kestävien kulkumuotojen edistäminen ja ranta-alueiden toiminnalliset kehittämistarpeet korostavat suiston kehittämistä kaupunkimaisena kokonaisuutena. Suiston keskeinen sijainti ja monipuoliset arvot edellyttävät, että kaikki suistoalueen kaupunkikehittäminen on kestävää ja laadukasta.

Tiiviin kaupunkimaisesti rakennetut Oulun keskusta ja Länsi-Tuira rajautuvat Oulujoen suistoon. Oulun keskustassa erityisesti torialueella voidaan kehittää vilkkaita ja ympärivuotisesti eläviä kohtaamispaikkoja palveluiden ja viihtyisien oleskelualueiden avulla. Kiikeliin suunniteltava Allas Sea Pool Oulu on hyvä esimerkki ranta-alueiden uudentaisesta aktiivinnista. Vänmanninsaaren länsiosan kehittäminen mahdollistaa suiston keskeisen rantavyöhykkeen elävöittämisen ja palveluiden kehittämisen. Alueelle on esitetty korkeaa maamerkkirakennusta Terwa Toweria.

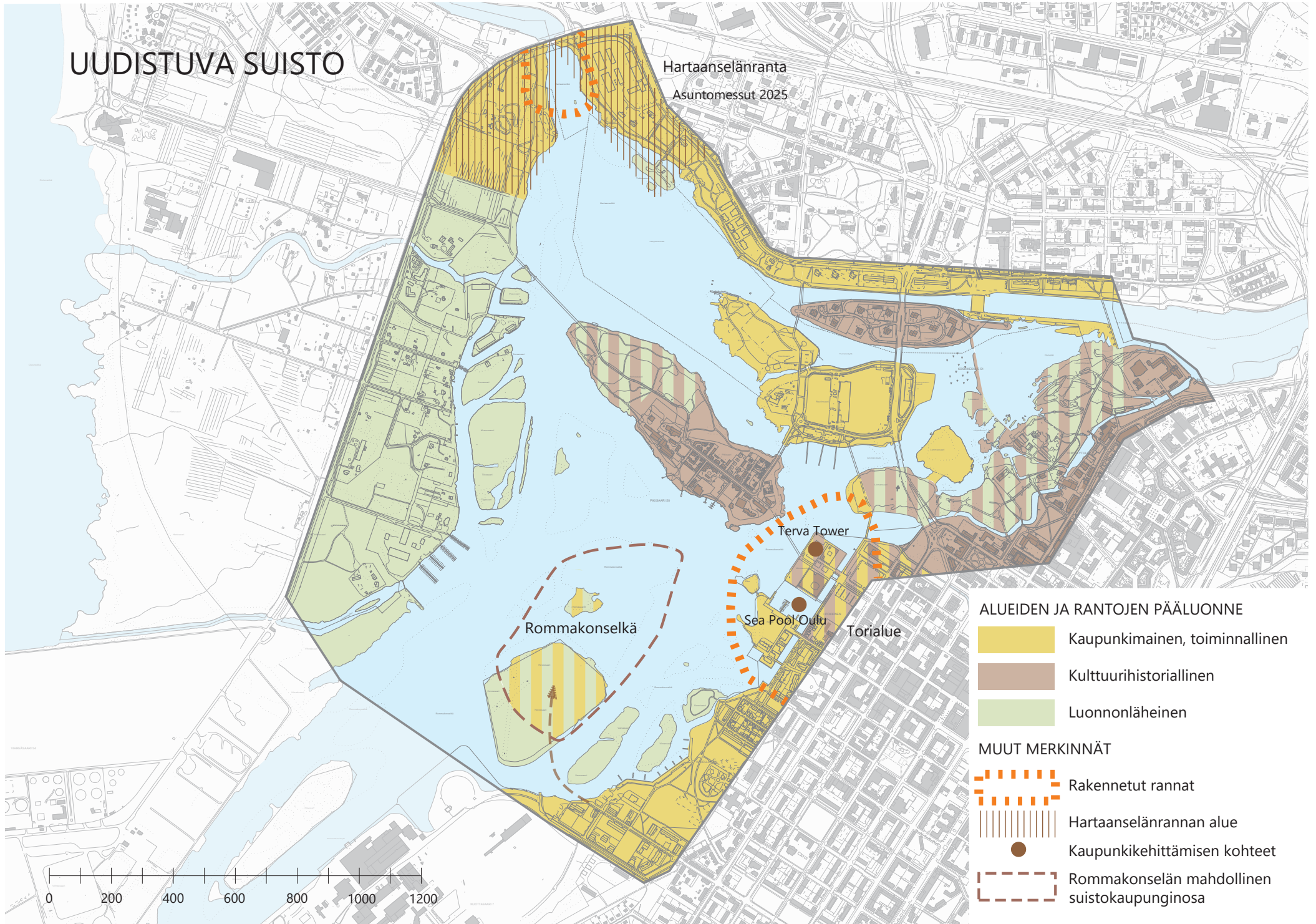
Hartaanselänranta on lähivuosien merkittävin asuntorakentamiskohde suiston alueella. Kerrostaloista ja muista monipuolisista asuntoratkaisuista muodostuva noin 1500 asuun alueen lähtökohdista ovat sijainti veden äärellä, kestävyys ja omaperäisyys.

Hartaanselänrannan ranta-alueista voidaan kehittää suiston pohjoinen kaupunkimainen solmukohta, joka tarjoaa mahdollisuuksia oleskeluun, virkistykseen ja rantaraitin varteen sijoittuville pienimuotoisille palveluille. Alueella järjestetään asuntomessut vuonna 2025.

Suistokaupunkivision yhteydessä on tarkasteltu Rommakonselän uutta kaupunginosaa, joka sijoittuisi Hevossaareen ja sen koillispuoliselle jo nykyään hyvin matalalle vesialueelle. Kaupunginosa laajentaisi Oulun keskustaa kävelyetäisyydelle ja mahdollistaisi 4000-6000 oululaisen asumisen suiston äärellä. Alustavien tarkastelujen mukaan uusi asuntoalue olisi huomattavista silta-, yhdyskunta- ja maanrakennuskustannuksista huolimatta myös kuntataloudellisesti kannattava. Toisaalta alueella esiintyy suojeltuja ja uhanalaisia kasvilajeja, ja myös läheinen Nuottasaaren teollisuusalue tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Alueen oikeusvaikutteinen kaavoitus ja rakentaminen edellyttävät laajaa ympäristövaikutusten ja toteuttamiskelpoisuuden selvittämistä sekä vuorovaikutusta. Kaupunginosan jatkosuunnittelu ei ole kuitenkaan vielä ajankohtaista, koska Oulun keskustan ja sen lähialueiden kehityshankkeet mm. Hartaanselänrannan alueella vastaavat ennustettuun kerrostaloasumisen kysyntään pitkälle 2030-luvulle saakka.

# UUDISTUVA SUISTO

Hartaanselänranta  
Asuntomessut 2025



## UUDISTUVAN SUISTOKAUPUNGIN KEHITTÄMISPERIAATTEET:



### //KAUPUNKIKEHITTÄMISEN ALUEET/ Edellytetään laadukasta suunnittelua ja toteutusta suiston rakentamishankkeissa.

- Rakennetaan Hartaanselänrannasta kaupunkimainen ja asuntotarjonnaltaan monipuolinen asuntoalue palveluineen. Alueen suunnittelu etenee vaiheittain vuonna 2019 järjestettävän arkkitehtuurikilpailun perusteella.
- Rommakonselän Hevossaari ympäristön vesialueineen on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa selvitysalueeksi. Tunnistetaan suisto-kaupunginosan merkittävä potentiaali Oulun keskustan laajentumisalueena. Alueen selvitys- ja suunnitteluprosessin käynnistämistä on luonteva arvioida uudelleen Oulun yleiskaavan päivittämisen yhteydessä myöhemmin 2020-luvulla.
- Kehitetään torialuetta viihtyisänä kaupunkilaisten yhteisenä kokoon-tumispaikkana. Pyritään kaupungin toimin mahdollistamaan talvitorin toteutuminen.



### //RANTOJEN KÄYTÖN MONIPUOLISTAMINEN/ Kehitetään rantoja kaikille avoimiksi ja esteettömiksi.

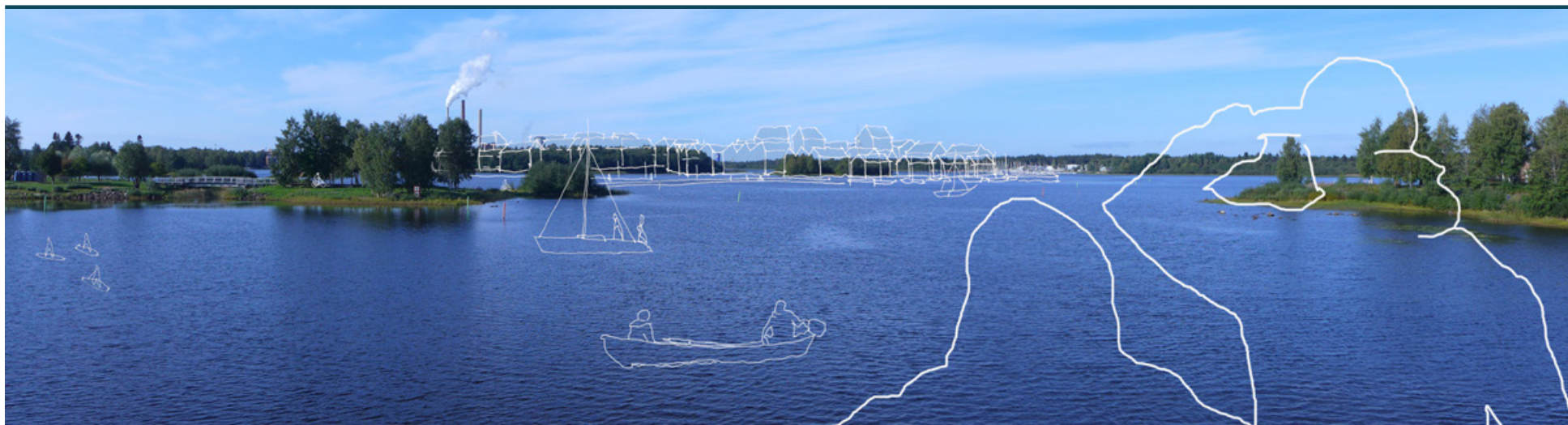
- Suunnitellaan Hartaanselänrantaan kaupunkimaisia ranta-alueita, jotka tarjoavat palveluita ja esteettömän pääsyn veden äärelle.
- Rakennetaan Vänmanninsaaren länsiosa valmiiksi ja viimeistellyksi kuten kaupungin puoleinen ranta. Vänmanninsaareen sopivat hyvin laadukkaat rantarakenteet sekä monipuolinen palvelutarjonta.
- Toteutetaan Kiikelin Allas Sea Pool Oulu -hanke laadukkaana rakennuskonaisuutena täydentämään kaupunkikeskustan palvelutarjontaa.
- Aktivoidaan kaupunkimaisia ranta-alueita monipuolisesti mahdollistamalla esimerkiksi ravintolalaivojen kaltaisten palveluiden sijoittuminen sekä lisäämällä paikkoja virkistykseen ja oleskeluun.

## Idea suistokaupunginosasta

Luonnollinen maankohoaminen ja joen tuoma aines nostavat esiin uusia maa-alueita suistossa, ja vesipeilien ja venereittien säilyttäminen edellyttää jatkuvia ruoppauksia. Nykyisellään hyvin matalasta Hevossaaren pohjois-puolisesta alueesta voisikin täyttämälä muodostaa uuden kaupunginosan Rommakonselälle. Keskustaan tukeutuva uusi saari voitaisiin suunnitella noin 4000-6000 asukkaalle. Alue yhdistyisi torinrantaan Kiikelin kävelijöitä ja pyöräilijöitä palvelevalla sillalla. Suistokaupunginosa muuttaisi huomattavasti nykyistä Rommakonselän maisemakuvaa Nuottasaaren ja Vihreäsaaren suuntiin.

Suistokaupunginosan rantojen tulisi olla avoimia kaikille ja niiden tulisi tarjota kaupunkilaisille oleskelupaikkoja ja palveluita veden äärellä. Liikenne- ja pysäköintiratkaisujen osalta aluetta voisi suunnitella enemmän kävelijöiden, pyöräilijöiden ja veneilijöiden kuin autoliikenteen ehdoilla. Rakenteeltaan uusi kaupunginosa toteuttaisi keskustan mittakaavaa. Ideakuvassa arkkitehtuuri on saanut innoituksensa satamien makasiiniarkkitehtuurista, ja esitetty puurakentaminen toimii vuoropuhelussa Pikisaaren kanssa.





## SUISTOKAUPUNGINOSASTA SAATU PALAUTE

Suistokaupunkivision raporttiluonnoksessa esitetty idea suistokaupunginosasta sai osakseen sekä kielteistä että myönteistä palautetta.

Rakentamisen koettiin olevan ristiriidassa merkittävimpien luontoarvojen, kuten maankohoamisrannikon arvokkaiden luontotyyppien, uhanalaisten kasvilajien esiintymien ja linnustolle arvokkaan elinympäristön kanssa. Osassa palautteessa Hevossaari nähtiin nykytilassakin arvokkaana virkistysalueena ja sen kehittämistä paremmin virkistyskäyttöön sekä helpommin saavutettavaksi toivottiin. Kaupunginosan muutokset avoimeen maisemaan ja tehtaan läheisyys tulivat myös esille palautteessa.

Toisaalta suistokaupunginosa nähtiin tärkeänä mahdollisuutena Oulun ja keskustan kehittämiseksi. Kaupunginosan asukkaat tulisivat valmiiden palveluiden äärelle. Myös alueen suunnitteluratkaisuille asetettiin toiveita, rakentamisen mittakaavan toivottiin olevan maimakuvaan sopivaa sekä rantojen avoimia ja kaikkien käytettävissä.

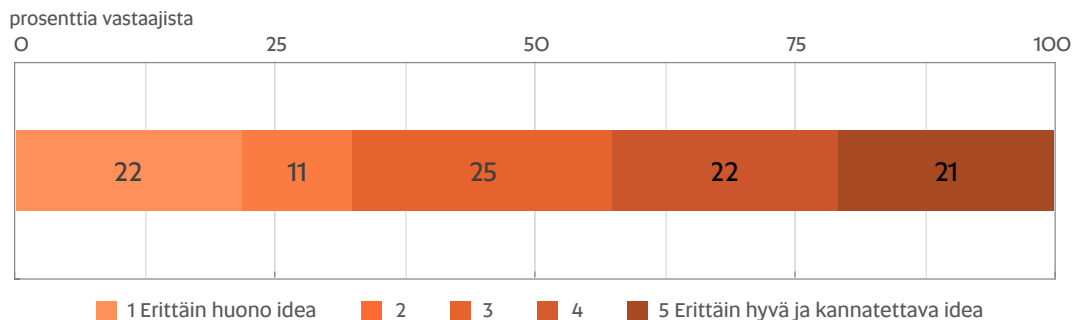
## Otteita kyselyssä saadusta vapaamuotoisesta palautteesta suistokaupunginosaa koskien:

*"Ei missään tapauksessa lisää kerrostaloja arvokkaalle suistoalueelle! Rommakonselälle suunniteltu kaupunginosa sotisi kaikkia muita suunnitelmassa esitettyjä periaatteita vastaan. Se tuhoaisi luonnon, arvokkaan vesipeilin ja maiseman. Kaupunki tarvitsee "hiilinielunsa" ja kaupunkilaiset tarvitsevat luontokohteensa."*

*"Hevossaari voidaan silloittaa kevyelle liikenteelle ja voidaan sitä kautta kehittää voimakkaastikin, mutta asuntorakentamiseen se ei ole järkevä sijainti."*

*"Asutuksen laajentaminen Hevossaaren suuntaan on loistava idea, alueella ei ole hyötykäyttöä tällä hetkellä. Rakentamisessa pitäisin tarkkaan mielessä maisemien säilyttämisen, korkeita rakennuksia mahtuu muuallekin."*

## Kyselyn vastaajien arviot (n=148), miten onnistunut idea suistokaupunginosa on.



## 5 KÄRKITOIMENPITEET

### A. SELVITYS VESIPEILIEN SÄILYTTÄMISESTÄ JA VAIHTOEHDOISTA

Tutkitaan erillisellä selvityksellä, millaisin toimenpitein suiston kulttuurihistorian ja maiseman kannalta arvokkaat vesipeilit voidaan säilyttää.

Selvityksessä esitetään toimenpiteiden laajuus, aiheutuvat kustannukset, tavoiteaikataulu ja suositukset.

### B. HARTAANSELÄNRANNAN SUUNNITTELU

Järjestetään Hartaanselänrannan asuntoalueen arkkitehtuurikilpailu vuoden 2019 aikana. Hartaanselänrannasta suunnitellaan asuntotarjonnaltaan monipuolinen asuntoalue palveluineen. Alueelle suunnitellaan kaupunkimaisia ranta-alueita. Alueella järjestetään asuntomessut vuonna 2025.

Aikataulu: 2019-

### C. MELONTA- JA KALASTUSKESKUKSEN TONTINLUOVUTUS HAKUMENETTELYLLÄ

Käynnistetään melonta- ja kalastuskeskuksen kehittäminen toimijahakumenettelyllä. Hartaanselänrannan alueelle esimerkiksi Tukisaareen sijoittavalle keskuk-selle etsitään kokonaistavoitteiden kannalta optimaalinen ja toteuttamiskelpoinen ratkaisu. Haussa valitulle

toimijalle annetaan suunnitteluvaraus alueen kehittämiseen, ja alueen suunnittelua jatketaan yhteistyössä kaupungin kanssa. Menettelyn yhteydessä varmistetaan harrastajaseurojen toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Aikataulu sovitetaan yhteen Hartaanselänrannan suunnittelun ja toteutuksen kanssa.

### D. MELONTAREITISTÖ JA PIENET VIRKISTYSKOHEET

Suiston alueelle kehitetään melontareitistö vesilleasku- ja taukopaikkoineen. Soveltuvista reiteistä jaetaan tietoa infokylteihin ja nettisivuilla. Melontareitistön yhteyteen toteutetaan kevytrakenteisia taukopaikkoja, jotka palvelevat myös maalla liikkuvia Mustasalmen suulle esitetyn ideakuvauksen tavoin.

Aikataulu: 2020-2021

### E. SUISTON ALUEELLA SIJAITSEVIEN VIRKISTYSALUEIDEN KEHITTÄMINEN

Lähivuosien aikana (2019-2021) käynnistetään kolmen suistoalueella sijaitsevan virkistysalueen suunnittelu. Suunnittelun yhteydessä etsitään eri alueille niiden sijaintiin, luonteeseen ja ympäristöön parhaimmin soveltuvat käyttötarkoitukset ja toiminnot.

Päätökset alueisiin liittyvistä investoinneista ja rakentamisen käynnistämisestä tehdään vuosittain talous- ja toimintasuunnittelun yhteydessä.

### E1. Sonnisaari-Virransaari alueen kehittäminen virkistyskäyttöön

Hollihaan puiston edustalle olevien Sonnisaaren ja Virransaaren virkistyskäyttömahdollisuuksia kehitetään päivittämällä alueelle laadittu kokonaissuunnitelma sekä toteuttamalla liikkumista helpottava reitistö saarten alueelle. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi näköalatasanne, joka palvelee myös lintujen tarkkailijoita sekä pienimuotoinen taukopaikka, joka palvelee myös meloen tai soutaen liikkujia. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon Virransaaren ja sen ympäristön luontoarvot.

### E2. Raatinkärjen/ Lohipadonniemen puistoalueen kehittäminen

Raatisaaren itäkärjen vajaasti käytetty puistoaluetta uudistetaan. Puistoalueen kehittämisen teemaksi nostetaan Merikosken monipuolinen historia tarinoineen ja Koskikeskuksen rakentumisen esittely. Oulun kaupungin historiaan keskeisesti liittyvän puistoalueen kehittäminen voi kytkeytyä osaksi Oulun kulttuuripääkaupunkihanketta.

### E3. Lammassaari

Lammassaaren alueen käyttöä monipuolistetaan kehittämällä saaren virkistys- ja tapahtumakäyttöä. Alueen kehittämiseksi laaditaan kokonaissuunnitelma, jossa otetaan huomioon erilaiset käyttäjäryhmät, patovahinkoihin liittyvät riskit ja mm. huolto-oliikenteeseen kohdistuvat vaatimukset.

## KEHITTÄMISPERIAATTEET

### ALUEIDEN JA RANTOJEN PÄÄLUONNE

- Kaupunkimainen, toiminnallinen
- Kulttuurihistoriallinen
- Luonnonläheinen

### MUUT MERKINNÄT

- Pyöräilyn pää- ja aluereitti
- Muu reitti
- \* Kehitysideoita
- ⚓ Venesatamat ja -valkamats
- Rakennetut rannat
- Hartaanselänrannan alue
- Rommakonselän mahdollinen suistokaupunginosa
- Arvokkaat/merkittävimmät vesipeilit
- Muut vesipeilit
- ← Tärkeä näkymä

### KÄRKITOIMENPITEET

- A Selvitys vesipeilien säilyttämisestä ja vaihtoehdoista
- B Hartaanselänrannan suunnittelu
- C Melonta- ja kalastuskeskuksen tontinluovutus hakumenettelyllä
- D Melontareitistö ja pienet virkistyskohteet
- E Suiston alueella sijaitsevien virkistysalueiden kehittäminen



# SUISTOKAUPUNKIVISIO

---



**OULU** | Yhdyskunta- ja  
ympäristöpalvelut

Solistinkatu 2  
PL 32, 90015 Oulun kaupunki

[www.ouka.fi/suistokaupunki](http://www.ouka.fi/suistokaupunki)